

## **Kúria végzése**

**Az ügy száma:** Bfv.III.1.872/2017/11.  
**A határozat szintje:** felülvizsgálat  
**A tanács tagjai:** Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke  
Dr. Somogyi Gábor, előadó bíró  
Dr. Székely Ákos, bíró  
**Az eljárás helye:** Budapest  
**Az eljárás formája:** tanácsülés  
**Az ülés napja:** 2018. május 23.  
**Az ügy tárgya:** kiskorú veszélyeztetésének büntette  
**Terhelt:**

**Első fok:** Pesti Központi Kerületi Bíróság, 11.B.VI.21.772/2013/98., ítélet, tárgyalás, 2016. március 2.  
**Másodfok:** Fővárosi Törvényszék, 31.Bf.VI.7206/2016/14., ítélet, nyilvános ülés, 2016. november 29.

**Az indítvány előterjesztője:** védő  
**Az indítvány iránya:** a terhelt javára

### **Rendelkező rész**

A Kúria a kiskorú veszélyeztetésének büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Pesti Központi Kerületi Bíróság 11.B.VI.21.772/2013/98., valamint a Fővárosi Törvényszék 31.Bf.VI.7206/2016/14. számú ítéleteit hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

### **Indokolás**

#### **I.**

- [1] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2016. március 2-án kelt 11.B.VI.21.772/2013/98. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki kiskorú veszélyeztetésének büntetéseben [2012. évi C. törvény - a továbbiakban: Btk. - 208. § (1) bekezdés]. Ezért 6 hónapi szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 1 évi próbaidőre felfüggesztette, valamint akként rendelkezett, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, és abból a terhelt - a büntetés végrehajtásának elrendelése esetén - legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.
- [2] A védő fellebbezése alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék a 2016. november 29-én kihirdetett 31.Bf.VI.7206/2016/14. számú ítéletével a terheltet előzetes mentesítésben részesítette, egyebekben azonban az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege a következő.

- [4] A terhelt és élettársa kapcsolatából 1999. május 27. napján született meg közös gyermekük. A kapcsolat a szülők között 2008 augusztusában romlott meg végleg, melyet követően az édesanya gondozásában lévő gyermek elhelyezéséről, illetve a vele való apai kapcsolattartás kérdésében a szülők megegyezni nem tudtak. E tárgyban közöttük csupán 2008. szeptember 2. napjától október 2. napjáig jött létre írásos megállapodás. Ezt követően a terhelt kezdeményezésére született a Gyámhivatal által 2009. február 19. napján jogerős XII.126/2009. számú határozat, mely szabályozta a gyermekkel való kapcsolattartást. Az édesapa és gyermeke között a kapcsolattartásra azonban több esetben nem a határozatban foglaltak szerint került sor, mert a sértett számos esetben a hétvégi kapcsolattartások előtt megbetegedett és már a pénteki napon sem ment iskolába. Majd a felek között a sértett elhelyezése tárgyában folyó perben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 32.P.100.049/2010/12. számú, 2010. február 11. napján kelt végzéssel a kapcsolattartás helyéül a Gyermekjóléti Szolgálat helyisége került kijelölésre, ahol az apai láthatás a gyámhivatali munkatársak által ellenőrzött kapcsolattartás keretében valósult meg 2010. február 23. napjától május 4. napjáig.
- [5] 2008. augusztus 14. napján a terhelt azért jelent meg a volt élettársa szüleinek családi házában, mert a közös családi nyaralásukkal kapcsolatos videokazettát szeretne volna átadni fia részére. Ennek során a családi ház kerítésén bemászott, majd a házba történő bejutását a sértett nagymama próbálta megakadályozni, azonban amikor a terhelt az ajtót két kézzel benyomta, az útjában álló nagymama a földre esett. A belső szoba ajtaját, amely mögött a sértett is tartózkodott, a terhelt volt élettársa a testével tartotta zárva, amin a terhelt igyekezett azt benyomva bejutni. A terhelt a család segítségére érkező nagypapával is szóváltásba, majd dulakodásba kezdett. A sértett mindezen idő alatt rémülten kérte édesapját, hogy a cselekményével hagyjon fel.
- [6] 2008. október 3. napján a terhelt a volt élettársával a sértettel való kapcsolattartás körében történő ügyvédi egyeztetésről eltávozva az Általános Iskolához ment, és ott az ebédlő előtti sorban álló sértetthez azzal lépett oda, hogy beszélni szeretne vele, majd karon fogta és az utcára érve az ott lévő személygépkocsijába ültette. A gyermeket az iskolába visszavinni próbáló portást, az 5. számú tanút pedig a vállánál fogva ellökte és az autóbába szállva a sértettel elhajtott.
- [7] A terhelt a hétvégi kapcsolattartásokról a megbeszélésekkel ellentétben a sértettet több alkalommal több órással késéssel vitte vissza az édesanyához. Így a 2009. december 14. napján történt hétvégi láthatásról a gyermeket nem az édesanyához vasárnap este vitte haza, hanem csak másnap reggel az iskolába, amikor is a sértett jelenlétében telefonon volt élettársával, valamint az iskola igazgatójával, a 9. számú tanúval is közölte, hogy a gyerek átadását a kapcsolattartással kapcsolatos iratok a volt élettársa által történt átadásához köti.
- [8] Ezentúl a terhelt a sértettel való láthatások alkalmával több esetben megtiltotta az édesanyával való telefonos kommunikáció lehetőségét, ezért a sértettnél a nedves törülköző csomagjában került elhelyezésre egy „pót” telefon. A kapcsolattartások alkalmával a terhelt több esetben szidalmazta a gyermek édesanyját, és egy ilyen alkalommal hangzott el az is, hogy amennyiben az édesanya a gyermekért kijön, csákánnyal fogja őt agyonverni. A terhelt a láthatásokon, illetőleg az ellenőrzött láthatásokon történt eseményeket, fiával történő beszélgetéseket rendszerint videóra rögzítette a gyermeke határozott tiltakozása ellenére.
- [9] 2009. augusztus 1. napján, a kéthetes kapcsolattartás első napján a terhelt az ingatlanon a sértettnel kilátásba helyezte, hogy külföldre viszi és ismerősei javaslatára onnan az édesanyával megbeszélte időpontban nem fogja visszahozni. A sértett ettől megijedt, 2009. augusztus 2. napján reggel édesapja házából elszökött és a temetőben rejtőzött el, ahonnan felhívta az édesanyját. Az édesanya rendőri segítséget kért és maga is a rendőrsre érkezett. A terhelt a rendőrsre érve, miután az intézkedő rendőrök a sértettől megkérdezték, hogy kivel szeretne eltávozni, közölte, hogy édesanyjával, erre a terhelt gyermekével, volt élettársával, valamint a rendőrökkel is agresszív hangnemen beszélt és őket folyamatosan szidalmazta.
- [10] Ezt követően az előbbieket sérelmezve a terhelt a másodfokon eljáró gyámhatósághoz 2009. október

7. napján olyan beadványt nyújtott be, melyet a sértett egyes részeit illetően saját kezű aláírásával látott el, melyekben a történetekre vonatkozóan nyilatkozott. 2009. szeptember 20-i keltezéssel került szintén a gyámhivatalhoz benyújtásra a sértett által írt papír, melyben többek között azt is leírta, hogy hol kívánja leélni az életét. Ezen írások elkészítésének a sértett édesapja felszólítására tett eleget, aki közölte vele, hogy ha ezeket nem írja le, nem engedi őt haza.

- [11] 2010. május 4. napján a Gyermekjóléti Szolgálat helyiségében a terhelt és gyermeke az ellenőrzött kapcsolattartás során nézeteltérésbe keveredtek, mivel a terhelt sérelmezte, hogy a sértett ekkor a kötelező olvasmányát olvasta. A sértett édesapját trágár szavakkal illette, ezért őt a terhelt arcon ütötte. Ezt követően a terhelt és gyermeke emelt hangú szóváltásba keveredtek, melynek során a terhelt gyermekét és a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársát is szidalmazta.
- [12] A terhelt gyermekének peres eljárásba történt bevonásával, saját véleményének és elképzelésének a gyermekkel való igazolásával, az anyjával kapcsolatos negatív érzelmi attitűdjének közvetítésével, a gyermekével szemben indulatos és alkalmanként számon kérő magatartásával a gyermek, a sértett érzelmi fejlődését negatív irányba befolyásolta. A tényállásban szereplő történések a sértett érzelmi életében olyan törést eredményeztek, amely a gyermek érzelmi fejlődését károsan befolyásolta, kapcsolata az édesapjával még a határozat meghozatalának idején is konfliktusokkal terhelt volt. A terhelt a tanúsított magatartások és módszerek által a szülői feladatból eredő kötelezettségeit súlyosan megszegte.
- [13] A terhelt a fent írt, huzamosabb időn keresztül kifejtett magatartásaival károsította gyermeke érzelmi fejlődését.

## II.

- [14] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapítva terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a jogerős ítélet megváltoztatása, és a terhelt felmentése érdekében.
- [15] Indokai szerint már az elsőfokú bíróság is utalt rá határozatában, miszerint a kiskorú negatív érzelmi fejlődése nem kizárólag a helytelen apai magatartás következménye. A másodfokú bíróság jogerős ítéletében pedig kifejezetten utalt arra, hogy az ügyben más személy büntetőjogi felelősségét csak a vádhoz kötöttség elvére tekintettel nem vizsgálhatta; rögzítette azonban, hogy a kiskorú negatív érzelmi fejlődésében nem kizárólag az apai magatartás játszott közre, és megállapította azt is, hogy a gyermek „több együttthatós folyamat alatti, tartósan negatív irányba hajló végleges és visszafordíthatatlan károsodást szenvedő érzelmi állapotát” a szülők nem érzékelték.
- [16] A védő álláspontja szerint a terhelt tényállásban megállapított magatartása és a kiskorú sértett érzelmi fejlődésének veszélyeztetése között hiányzik az oksági kapcsolat. Azokban az esetekben, amikor a terhelt magatartása részoki kapcsolatban van a bekövetkezett eredménnyel, meg kell vizsgálni, hogy az eredmény bekövetkezett volna-e a terhelt magatartása nélkül. Jelen esetben a terhelt magatartása - ahogy arra a másodfokú bíróság rá is mutatott - kifejezetten részok az eredmény tekintetében. Több részoki együttthatás esetén a tettesi magatartás oksági kapcsolata a bekövetkezett eredménnyel bűnösséget eredményezően nem állapítható meg.
- [17] Jelen ügyben - a több részokra tekintettel - kizárt annak a lehetősége, hogy csak a terhelt súlyos kötelezettségszegése vezetett az eredményhez, sőt a súlyos kötelezettségszegés is megkérdőjelezhető. Nem állapítható meg, hogy a terhelt vagy az anya magatartása indította-e el az oksági folyamatot, és játszott szerepet a sértett érzelmi fejlődésében. A „conditio sine qua non” elvének megfelelő oksági kapcsolat tehát nincs a terhelt magatartása és bekövetkezett eredmény között.
- [18] A Legfőbb Ügyészség a BF.1638/2017/2. számú átiratában az indítványt alaptalannak tartotta, és a támadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.
- [19] Indokai szerint a bíróság tényként állapította meg, hogy a terhelt az 1-5. tényállási pontokban

rögzített magatartásával veszélyeztette kiskorú gyermeke érzelmi fejlődését. Az elsőfokú ítéletnek az indítványban idézett mondata - miszerint a kiskorú érzelmi fejlődése nem kizárólag a terhelt magatartásának a következménye - nem a bíróság ténymegállapítása, hanem a szakértői véleményben foglaltak idézése. A másodfokú bíróság egészítette ki a tényállást az elsőfokú ítélet indokolásában megfogalmazott lényeges tényállási elemekkel. A tényállásban szereplő történések a sértett érzelmi életében törést eredményeztek, a gyermek érzelmi fejlődését károsan befolyásolták, a terhelt a tanúsított magatartások és módszerek által a szülői feladatból eredő kötelezettségeit súlyosan megszegte.

- [20] Az irányadó tényálláshoz képest a terhelti magatartást közreható okként nem lehet értékelni, az ugyanis kifejezetten tartalmazza, hogy a terhelt a szülői feladatból eredő kötelezettségeit súlyosan megszegve károsította gyermeke érzelmi fejlődését. Bűnösségének megállapítása ezért törvényes.
- [21] Ugyanakkor a Legfőbb Ügyészség észlelte, hogy a másodfokú ügydöntő határozat meghozatala során, a nyilvános ülésen szavazó bíróként dr. Szokol Attila vett részt, és a végzés kihirdetett rendelkező részét is ő írta alá. Ezzel szemben az indokolással ellátott ítéleten dr. Buri Edina Krisztina szavazó bíró szerepel. Az ügyészi álláspont szerint ez csupán relatív eljárási szabálysértést képez, a másodfokú bíróságot azonban indokolt a határozat kijavítására felhívni.
- [22] A Legfőbb Ügyészség átirata kapcsán a védő írásban észrevételezte, hogy indítványában a jogerős ítéletben megállapított tényállásból indult ki, azt többször szó szerint idézte. Ennek alapján jutott arra a jogi álláspontra, hogy a jogerős ítélet nem felel meg a *conditio sine qua non* elvének. Annak nincs jelentősége, hogy a jogerős ítéleti ténymegállapítás milyen bizonyítás eredménye, a szakértői vélemény beemelése a tényállásba törvényes bizonyítás esetén nem kifogásolható.

### III.

- [23] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.
- [24] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [25] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ami a jogerős ítélettel szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdés a)-g) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető. A felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható [Be. 423. § (1) bekezdés]; felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, Be. 388. § (2) bekezdés].
- [26] A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján - egyebek mellett - valóban felülvizsgálati ok, ha a terhelt tényállásban rögzített magatartása nem meríti ki a Btk. Különös Része szerinti bűncselekmény törvényi tényállásának elemeit. A védő indítványában tartalmilag erre hivatkozott, amikor azt állította, hogy a terhelt magatartása és a sértett érzelmi fejlődésének károsodása között nincs büntetőjogi felróhatóságot megalapozó oksági összefüggés.
- [27] A kiskorú veszélyeztetésének büntetettét a bíróság által alkalmazott Btk. 208. § (1) bekezdése szerint az a kiskorú nevelésére, felügyeletére vagy gondozására köteles személy követi el, aki az e feladatából eredő kötelezettségét súlyosan megszegi, és ezzel a kiskorú testi, értelmi, erkölcsi vagy érzelmi fejlődését veszélyezteti.
- [28] A kiskorú veszélyeztetése tehát nem kíván meg tényleges eredményt; megvalósulásához nem szükséges a kiskorú fejlődésének tényleges károsodása. Az elkövetési magatartás a szülői feladatból eredő kötelezettség súlyos megszegése, eredménye pedig pusztán a kiskorú fejlődésének veszélybe kerülése, tekintet nélkül arra, hogy a veszélyeztető magatartás eredményeként annak károsodása bekövetkezik-e. Ehhez képest közömbös, hogy ha a káros eredmény meg is valósul, azt kinek a magatartása (kötelezettségszegése) idézte elő, illetve más ok is közrehatott-e annak kialakulásában. Kizárólag az vizsgálandó, hogy a terhelti magatartás - önmagában - veszélyeztette-e a védett

jogtárgyat, azaz a kiskorú zavartalan fejlődését.

- [29] Az eldöntendő jogkérdés tehát nem az, hogy a kiskorú fejlődésében a jelen ügyben kétségkívül megvalósult károsodást a terhelt magatartása eredményezte-e, hanem az, hogy a terhelt magatartása veszélyeztette-e a kiskorú fejlődését a személyiségfejlődés azon területein, amelyeket a törvény a büntetőjog eszközeivel védeni rendel.
- [30] Ennek során azonban ténybeli alapként nem vehető figyelembe az elsőfokú ítéletnek az indítványban idézett része (elsőfokú ítélet 11. oldal első bekezdés), tekintettel arra, hogy az ítélet ezen részében a bíróság nem ténymegállapításokat rögzített, hanem az egyik bizonyítéknak - Pál Enikő igazságügyi pszichológus szakértő véleményének - a tartalmát idézte.
- [31] A másodfokú bíróság azon megállapítása pedig, miszerint a gyermek érzelmi károsodásában más személy magatartása is szerepet játszott, egyfelől azért nem vehető figyelembe, mert annak nincs ténybeli alapja; a jogerős ítéleti tényállásból ugyanis nem tűnik ki más személynek a szülői kötelességeket súlyosan megszegő magatartása. Ugyanakkor az közömbös is, mert - a korábban írtak szerint - a bűnösség megítélése kapcsán nincs jelentősége a jelen esetben valóban bekövetkezett, de a törvényi tényállás elemét nem képező tényleges károsodás valamennyi oksági összefüggésének.
- [32] Jelen ügyben a bíróság az elsőfokú ítélet 1-5. pontjában megállapított konkrét történeti eseményekből vont jogi következtetést arra, miszerint a terhelt az azok során tanúsított magatartásával veszélyeztette gyermeke érzelmi fejlődését. E következtetés nem ténymegállapítás, hanem jogi értékelés, és éppen ezért lehet felülvizsgálat tárgya.
- [33] A felülvizsgálat során azonban a Kúria azt állapította meg, hogy a bíróság jogkövetkeztetése helytálló; az irányadó tényállásból - a következő pontosítással - a kiskorú veszélyeztetése büntetnének tényállási elemei maradéktalanul kitűnnek. A terhelt által tanúsított elkövetési magatartás - a gyermek megfélemlítése, a szülők vitájába, és a peres eljárásba való bevonása, kényszerrel a saját oldalára állítása, az anyával szembeni ellenséges érzelmre sarkallása, az agresszív fellépés és erőszak alkalmazása - önmagában veszélyeztette a kiskorú sértett érzelmi, és - helyesen - az erkölcsi fejlődését is. E jogkövetkeztetés az elfogadott szakértői véleményekkel összhangban van, helytálló, és független attól, hogy a ténylegesen bekövetkezett károsodással állt-e bármilyen oksági összefüggésben más személy (tényállásban nem rögzített) szülői kötelességeket súlyosan megszegő magatartása.
- [34] A bíróság jogerős ítéletében a Btk. 2. § (2) bekezdése alapján az elbíráláskor hatályos büntetőtörvényt alkalmazta, és állapította meg a terhelt büntetőjogi felelősségét. Annak azonban, hogy a bíróság egyáltalán vizsgálhassa az alkalmazandó jogszabály kérdését, az a Btk. 1. § (1) bekezdése szerinti előfeltétele, hogy a terheltnek felrótt magatartás az elkövetés idején is bűncselekményt valósítson meg. A kiskorú érzelmi fejlődésének veszélyeztetését csak 2012. június 29. napjától rendelte büntetni a 2012. évi LXII. törvény 5. §-ával módosított 1978. évi IV. törvény (az elkövetéskor hatályos büntetőtörvény, a korábbi Btk.) 195. § (1) bekezdése; az elkövetés idején csak a kiskorú testi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését veszélyeztető súlyos szülői kötelességszegés merítette ki a kiskorú veszélyeztetésének büntetétét.
- [35] A terhelti magatartás azonban nem csak a kiskorú sértett érzelmi, hanem az erkölcsi fejlődését is veszélyeztette. Érzelmi veszélyeztetés alatt - a módosító törvény indoklásából is kitűnően - elsősorban a gyermek megalázása, megfélemlítése értendő. Ez csak a 4. és 5. alatti magatartásokban érhető - részben - tetten; ellenben a gyermek jelenlétében erőszak alkalmazása, agresszív, támadó fellépés az anyával, más rokonokkal, és a védelmében eljáró más személyekkel szemben, valamint az anyával való szembenállás kikényszerítésére való törekvés kétségkívül a kiskorú erkölcsi fejlődése károsodásának lehetőségét hordozza magában. Ekként a terhelt magatartása bűncselekményt valósított meg az elkövetés idején is, ezért a bíróság a Btk. 2. § (2) bekezdés második fordulatának alkalmazásával törvényesen állapította meg a terhelt bűnösségét a Btk. 208. § (1) bekezdésébe ütköző kiskorú veszélyeztetésének büntetében.

- [36] A felülvizsgálati eljárásban tisztázást nyert, hogy a másodfokú bíróság nyilvános ülésén részt vevő, és a kihirdetett ítéleti rendelkező részt aláíró, valamint az indokolással ellátott ítéleten feltüntetett egyik bíró személyének eltérő megjelölése pusztán elírás következménye, amit a Fővárosi Törvényszék a 2018. január 30-án meghozott 31.Bf.7206/2016/18. számú végzésével utóbb ki is javított, és ezzel az orvoslást nyert. E körben tehát nem valósult meg eljárási szabálysértés.
- [37] Ekként a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és miután egyéb, a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból vizsgálandó eljárási szabálysértést nem észlelt, a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

#### IV.

- [38] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [39] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2018. május 23.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró

Kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző